

Валентина РАДЧЕНКО,
вчителька Будянського ліцею Харківської районної ради
Харківської обл.

Т.Г.Шевченко – поет, художник, патріот (Урок-проект з позакласного читання для 4 класу)

Завдання сучасної школи – підготувати дитину до подальшої діяльності, до життя, вчити вирішувати проблеми, використовувати власний досвід, здобувати інформацію, критично мислити, вміти співпрацювати в колективі та організувати свою роботу.

Співвідношення проблеми та практичної реалізації результатів її вирішення і робить метод проектів цікавим для педагога. Застосування цього методу передбачає сукупність пошукових, дослідницьких, проблемних методів, творчих за своєю суттю. Здійснюються вони планово з урахуванням теми і типу проекту. Уроки-проекти роблять навчально-виховний процес цікавим, творчим, пізнавальним, повчальним.

Наводимо приклад уроку-проекту з позакласного читання.

Т е м а. Т.Г.Шевченко – поет, художник, патріот.

М е т а. Глибше ознайомити учнів з життям і творчістю великого українського поета Т.Г.Шевченка, вчити відчувати красу почутої поезії, ілюструвати власними малюнками, показати барвистість, красу рідної мови, її мелодійність у поезіях Кобзаря; розвивати пам'ять, увагу, спостережливість, поповнювати словниковий запас учнів емоційною лексикою; виховувати милосердя, доброту, любов до рідного краю, до української мови, до творчості великого Кобзаря.

О б л а д н а н н я. Портрети Т.Г.Шевченка, висставка його творів, ілюстрації до творів відомих художників, учнів класу (школи), аудіозапис пісні "Реве та стогне Дніпр широкий" та вірша "Заповіт".

Підготовча робота.

Завдання групам:

Г р у п а "Знавці" – підготувати матеріал про життя та творчість великого українського поета Т.Г.Шевченка.

Г р у п а "Читайлики" – вивчити вірші Т.Г.Шевченка за тематикою: про нелегке дитинство поета; про Україну, про природу.

Г р у п а "Художники" – створити малюнки до творів Т.Г.Шевченка.

Результат проекту: Колективний проект "Т.Г.Шевченко – поет, художник, патріот".

Хід уроку

I. Організація класу.

1. Слово вчителя.

Дзвоник вже сигнал нам дав,
Працювати час настав,
Тож і ви часу не гайте,
Працювати починайте.
Рада вітати вас у нашому класі,
Зичу вам творчості, наснаги, удачі.

2. Мотивація навчальної діяльності.

– Почнемо урок із прослуховування аудіозапису. Послухайте уривок пісні та скажіть, як вона називається? (*Звучить пісня "Реве та стогне Дніпр широкий" – 1 куплет*).

– Діти, що це за пісня? Хто автор слів?

II. Повідомлення теми і мети уроку.

Вступне слово вчителя.

Щовесни, коли тануть сніги
І на рясі просяє веселка,
Повні сил і живої снаги
Ми вшановуєм пам'ять Шевченка.

Щороку все людство відзначає день народження Т.Г.Шевченка. У цьому році ми відзначаємо 200-річчя від дня народження Великого Кобзаря. Протягом кількох уроків ми ознайомлювалися з творчістю великого українського поета і сьогодні, діти, ми присвячуємо наш урок великому Кобзареві, щоб ще глибше ознайомитися з життям і творчістю великого українського поета, з творами, які він написав. Кожна група продемонструє результати своєї пошукової діяльності. А результатом нашого уроку буде колективний проект "Т.Г.Шевченко – поет, художник, патріот".

III. Робота над темою уроку.

1. Вступна бесіда.

– На дошці ви бачите портрет великого Кобзаря. Ми пам'ятаємо його обличчя... А ось він у молоді роки, це автопортрет, його намалював сам Т.Г.Шевченко. Завжди уважно, лагідно і сумно дивиться він на нас.

Діти, з якими творами Т.Г.Шевченка ми ознайомилися на уроках українського читання? Так, це він написав "Реве та стогне ...", "Зоре моя вечірняя...", "Перебендя", багато віршів та поем.

ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

2. Виставка книжок.

– Діти, подивіться на дошку. Як багато книжок можна там побачити! І всі вони з творами Т.Г.Шевченка. В них є вірші про красу природи, про тяжке життя людей, про щасливе майбутнє України. Також є збірник пісень, у якому вірші Шевченка покладені на музику.

3. Біографічний довідник.

– Що ви знаєте про Т.Г.Шевченка? (Народився 9 березня 1814 р., дуже любив свою неньку, написав багато віршів, його твори знають і читають не тільки в Україні, а й за її межами). Детальніше розкажуть вам представники групи "Знавці".

У селі Моринцях,
У сільській хатині,
Уродився він на славу
Цілій Україні.

(Учні розповідають про дитинство Т.Шевченка).

Про своє нелегке дитинство Тарас Шевченко згадує у своїх віршах: "І золотої, й дорогої...", "Мені тринадцятий минало...", "Не називаю її раєм...".

– Діти, а зараз надамо слово представникам групи "Читайлики", можливо, хтось із них вивчив ці вірші. *(Діти розповідають вірші про нелегке дитинство Т.Г.Шевченка).*

– Тарас змалку любив слухати народні пісні, сам любив співати. Тому багато його творів дуже мелодійні. Закономірно, до багатьох з них написано музику. Пісню "Зацвіла в долині..." ви дуже гарно знаєте. В ній змальовано зворушливу картину краси рідного краю і людського щастя. Заспіваймо її. *(Діти співають).*

– Молодці! Надамо слово групі "Знавці" і дізнаємося, як склалося далі життя Т.Г.Шевченка?

(Учні розповідають про життєвий шлях поета і художника).

– Т.Г.Шевченко мріяв бачити Україну вільною, а людей – веселими і щасливими, про це він розповідав у своїх віршах.

– Надамо слово групі "Читайлики". Які вірші про Україну ви вивчили? *(Діти читають вірші).*

4. Фізкультхвилинка.

Шевченко жив серед народу,
Зайти до нього міг усяк.
І дуже він любив козацький,
Веселий, запальний гопак. *(Діти танцюють гопак).*

– Свої твори Великий Кобзар писав чарівною, барвистою українською мовою, тому їх легко читати і запам'ятовувати. Ніжно, ласкаво він описує природу України – вітер, сонце, зорі, дерева...

– Група "Читайлики", а які вірші про природу ви вивчили? Розкажіть їх нам. ("Тече вода з-під явора...", "Зоре моя вечірняя...", "Встала й весна...", "Садок вишневий коло хати...").

– Представники групи "Художники" відобразили в своїх малюнках те, що вони уявляли, коли читали вірші Т.Г.Шевченка. *(Учні показують свої роботи).*

– Діти, відгадайте, до яких творів створені ці малюнки.

5. Хвилинка відпочинку.

– Впізнайте, який вірш написаний на дошці.

С.Д.К В.ШН.В.Й К.Л. Х.Т.,
ХР.Щ. Н.Д В.ШН.М. Г.Д.ТЬ.
П.Л.Г.Т.Р. З П.Л.Г.М. Й.Д.ТЬ,
С.П.В..ТЬ, Д.Ч., Д.В.Ч.Т. .

– Прочитаймо разом цей уривок. Молодці!

– Слово надамо групі "Знавці".

6. А були ще у Т.Г.Шевченка такі вірші, в яких він закликав народ до боротьби з панамі. Ось, наприклад,

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте...

(Учні продовжують розповідь про останні роки життя поета).

У травні 1861 року його прах перевезли в Україну і поховали на Чернечій горі, в місті Каневі. Щоб було видно і красень Дніпро, і чудову нашу квітучу землю.

– Діти, давайте послухаємо аудіозапис вірша "Заповіт".

(Звучить аудіозапис вірша "Заповіт").

IV. Підсумок уроку.

1. Слово вчителя.

– Т.Г.Шевченко сподівався, що його народ колись буде вільним, незалежним, щасливим. І його сподівання здійснилися. А тепер, діти, уявіть таку ситуацію: просто зараз до нас зайшов Т.Г.Шевченко. Що б ви йому розповіли?

2. Декламування віршів учнями.

1. Я б розповів про рідну Україну,
І він зрадів би, що вона жива,
Що марно він про неї мріяв,
І їй найкращі присвятив слова.
2. Я б розказала, що Україна – незалежна,
На ноги, хоч повільно, та встає,
І хоч буває нині в нас сутужно,
Та все ж майбутнє в Україні є!
3. Я б розказала, що живу я добре.
У нас будинок гарний, пишний сад,
Що й нині солов'ї дзвінкі весною
Співають в нас пісень чудових в лад.

– Широ дякую вам за цікавий та повчальний урок-презентацію нашого проекту "Т.Г.Шевченко – поет, художник, патріот".